

Hejzlar, Gabriel

[Elia, Olga. *Xenion: nature morte e paesaggi campani*]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1960, vol. 9, iss. E5, pp. 171-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109791>

Access Date: 23. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Literatur XXXII, str. 136, pozn. 2e, sám se však proti němu pokouší oprít svůj výklad i o jiné argumenty než pouze etymologické. Podle něho je význam „křivý“ u lat. adjektiva *prāvus* druhotný a vyvinul se z významu „pravý“ pod vlivem složenin typu děpravāre „zkriviti“, „zkažiti“, které vtiskly svůj význam i výrazu základnímu. Autor v této souvislosti poukazuje i na některé další latinské případy, kdy forma bez předpony *dē-* má zcela stejný význam jako doložená, anebo alespoň předpokládaná forma s touto předponou (např. *populāri* „pustošiti“ znamenalo snad původně podle B. „osídliti lidmi“ (od *populus* „lid“, „národ“), a později teprve nabylo svého klasického významu vlivem složeniny *dēpopulāri*). Možnost tohoto výkladu u slova *prāvus* potvrzuje podle B. i to, že lat. *laevus* „levý“, které má obdobu i v jiných ie. jazycích, nemá v latině oppositum, jež by mu bylo protikladné i svou formou, tak jako je tomu v případě slovanského *lěv*: *prav*. (Jediný tvarový protiklad u lat. výrazů pro „levý“: „pravý“ je ve dvojici *dexter*: *sinister*; ani třetí lat. slovo pro „levý“, výraz *saevus*, nemá totiž, jak autor zdůrazňuje, své speciální tvarové oppositum.)

Bobovičův výklad je zajímavý, i když čtenáře zcela nepřesvědčuje. Jednak si lze totiž u *populāri* a sloves mu podobných představit vznik významu „pustošiti“ a pod. i bez zpětného vlivu jejich složeniny s *dē-* (B-ovi se nepodařilo vyvrátit, že u *dēpopulāri* dodává předpona *dē-* tomuto slovesu spíše význam „úplně zpustošiti“), jednak předpokládané oppositní *prāvus* proti nepochybně indoevropskému **lēuos*, resp. **laujos* nechybí jen v latině, nýbrž i v řečtině.

Dagmar Hajdová

Olga Elia, Xenion. Nature morte e paesaggi campani. Napoli, 1958.

Jako xenion pro účastníky VII. sjezdu klasických archeologů dala pořídít Banco di Napoli splendidní nevelkou publikaci, pro niž vybrala O. Elia osm dobře dochovaných ukázek z nástených maleb v Herkulaneu, Pompejích a v Stabíích. Jsou to čtyři zátíší (Obětní dary Dionysovi, Ryby a mořští měkkýši, Drubež a košíky s tvarohem, Košík s ovocem) v koloritu jemně laděném, a čtyři krajinky s exotickými i římskými architekturami a s figurální stafáží. Zvláště pečlivým provedením vyniká krajinka z vily Agrippy Postuma v Pompejích (tab. VII). Autorka výběru ukázek, podaných v barevné reprodukci, v stručném doprovodném textu výstižně charakterizuje oba tyto příznačné druhy římského malířství. Omezený počet výtisků (500) činí z publikace edici vzácnou.

Gabriel Hejzlar

Co chystají nakladatelství pro nejbližší dobu?

Státní nakladatelství politické literatury: Macháček Josef a kol., Ateistický slovníček (str. 170, Kčs 7,30); Překlady: Karel Kautsky, Původ křesťanství (stran 490, Kčs 23,50); Bernal J. D., Věda v dějinách (str. 800, Kčs 55); Dějiny světa III (str. 895, Kčs 89,50); Dějiny světa IV (str. 823, Kčs 88).

Orbis: Plautus, Komédie o strašidle (str. 80, Kčs 5,10).

Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění: M. T. Cicero, Dvě rozmluvy; G. E. Lessing, Laokoon.

Filozofická fakulta v Brně vydá pojednání Miroslava Flodra, Skriptorium olomoucké.

Sportovní a turistické nakladatelství vydává u příležitosti II. spartakiády knihu Spartakus (P. Oliva — Věra Olivová).

Ze zahraničí se nám dostalo několik zpráv:

Akademie—Verlag v Berlíně vydal dvě publikace ve známé edici Corpus vasorum antiquorum (Band 14, I), jež zachycují sbírky z Lipska a Altenburgu. Prof. H. J. Mette vydal významnou sbírku Aischylových zlomků, která zahrnuje nejnovější značné papyrové nálezy